

ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

Geldig vanaf 1 september 2017
Bacheloropleiding Bestuurskunde

Deze onderwijs- en examenregeling is gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en op de door de Universiteit Leiden vastgestelde universitaire richtlijnen, te weten

- de regeling Bindend Studieadvies;
- het kaderdocument Leidse Register Opleidingen;
- de universitaire jaarindeling;
- regeling inschrijving

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Onderwijsprogramma
4. Tentamens en examens, vervolgopleiding
5. Toelating tot de opleiding
6. Studiebegeleiding en studieadvies
7. Evaluatie van het onderwijs
8. Slotbepalingen

Bijlagen

- e-Studiegids Bachelor Bestuurskunde <https://studiegids.leidenuniv.nl>
- e-Studiegids pre-master Management van de Publieke Sector
- e-Studiegids pre-master Public Administration
- e-Studiegids keuzevakken Instituut Bestuurskunde

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding Bestuurskunde, de pre-masters Management van de Publieke Sector en Public Administration en de keuzevakken die het Instituut aanbiedt, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit Governance and Global Affairs van de Universiteit Leiden hierna te noemen: de faculteit, en wordt in Den Haag verzorgd door het Instituut Bestuurskunde .

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. beoordelaar, eerste/tweede de examinerator die als eerste dan wel als tweede de scriptie leest en beoordeelt. De eerste beoordelaar treedt tevens op als begeleider;
- b. Ec(ts): European Credit (Transfer System);
- c. e-Studiegids: de elektronische studiegids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding. De e-Studiegids maakt als bijlage deel uit van deze regeling;
- d. examen: omvat de tentamens, verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, met inbegrip van een door de examencommissie zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, tweede lid, van de wet;
- e. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd door het faculteitsbestuur krachtens artikel 7.12a van de wet;
- f. examinerator: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
- g. judicium: nadere kwalificatie van de examencommissie over een afgelegd examen;
- h. Leids universitair register opleidingen: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- i. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen¹;
- j. nominale studieduur de studielast zoals vastgelegd in het Centraal Register Opleidingen in

---

¹ [Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen](#)

- studiejaren;
- k. onderwijseenheid: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- l. opleiding: de opleiding waarop de OER betrekking heeft: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden;
- m. portfolio: een dossier van monitoring en beoordeling waarmee studenten (1) aannemelijk maken te beschikken over een niveau van academische vorming dat voldoende is voor het verwerven van het diploma, (2) inzicht geven in het persoonlijk proces van academische vorming gedurende de opleiding, en (3) begeleiding en studieloopbaanadvisering mogelijk maken;
- n. praktische oefening: een praktische oefening als (onderdeel) van een tentamen of examen als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, sub d van de wet, in één van de volgende vormen:
- het maken van een scriptie,
  - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
  - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
  - het deelnemen aan veldwerk of een excursie,
  - het doorlopen van een stage, of
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- o. Pre-University College: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het VWO;
- p. propedeutische fase: het eerste jaar van de opleiding, met een studielast van 60 EC als bedoeld in artikel 7.8 van de wet. Aan deze fase is een examen verbonden, tenzij de faculteit in deze regeling anders heeft bepaald;
- q. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- r. studiepunt: de eenheid uitgedrukt in EC waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;
- s. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet). Een tentamen kan uit meerdere (deel)toetsen

bestaan. Het onderzoek wordt uitgevoerd conform de door de examencommissie bepaalde werkwijze voor de kwaliteitsborging van toetsing;

- t. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en de door het College van Bestuur aangewezen verplichte sluitingsdagen;
- u. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 **Gedragcodes**

1.3.1 De gedragscode Omgangsvormen² is van toepassing; deze is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

1.3.2. Tevens is de Regeling ICT en internetgebruik³ van toepassing. De regeling regelt het verantwoord gebruik van de ICT-voorzieningen en internet en de wijze waarop controle op het gebruik plaatsvindt. De regeling beschrijft ook welk gedrag niet wordt getolereerd en welke consequenties daar aan verbonden zijn.

1.3.3 Op het onderwijs van de opleiding zijn voorts de volgende facultaire gedragsregels van toepassing:

- Gedragscode van de Faculteit Governance and Global Affairs.⁴

Hoofdstuk 2 **Beschrijving van de opleiding**

Artikel 2.1 **Doel van de opleiding**

Het doel van de opleiding is:

De opleiding Bestuurskunde aan de Universiteit Leiden is een fulltime academische opleiding. Dit betekent dat onderwijs en wetenschappelijk onderzoek aan elkaar worden gekoppeld. Het onderwijsprogramma is gericht op de ontwikkeling van het analytisch vermogen vanuit een onafhankelijke wetenschappelijke houding. Het biedt studenten brede kennis van relevante bestuurskundige theorieën en inzichten en kennis en vaardigheden die hen in staat stellen om maatschappelijk relevante vraagstukken te doorgronden en aanbevelingen te doen ter verbetering van de bestuurspraktijk. De opleiding Bestuurskunde bestaat uit twee specialisaties: Beleid, Bestuur en Organisatie (BBO) en Economie, Bestuur en Management (EBM). De opleiding heeft de volgende karakteristieken:

- Het Instituut Bestuurskunde beschouwt bestuurskunde als een zelfstandige discipline die zich toelegt op de bestudering van institutionele arrangementen voor openbare dienstverlening. Het openbaar bestuur in de brede zin van het woord vormt het centrale studieobject. Bij de

---

[De gedragscode omgangsvormen](#)

³[Regeling ICT en internetgebruik](#)

⁴<http://fgga.leidenuniv.nl/studenten/rechten-regelgeving/gedragscode.html>

bestudering van het openbaar bestuur wordt kennis vanuit verschillende disciplines, zoals economie, rechtswetenschap, sociologie en politicologie geïntegreerd en toegepast. Daarbij wordt gewerkt vanuit een theoretisch empirische benadering en volgens methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek.

- Zowel klassieke als actuele bestuurskundige thema's staan centraal binnen het curriculum. Zo is er aandacht voor de structuur en het functioneren van verschillende politiek-bestuurlijke systemen in nationaal en internationaal perspectief, organisatie en (financieel) management van het openbaar bestuur, de relatie tussen publiek en privaat bestuur, (economische) beleidsvraagstukken, en ethische en normatieve kwesties.
- Het onderwijsprogramma in de Bachelor bekijkt de variatie en complexiteit van het openbaar bestuur door middel van een multilevel governance perspectief, uitgedrukt in drie essentiële kenmerken: het openbaar bestuur kent (1) een multi-actor karakter. Dat wil zeggen: de bachelor biedt kennis van en inzicht in de wisselwerking en rolverdeling tussen overheid (politiek én bestuur), semi-overheid, private sector en de maatschappij. Het openbaar bestuur kent ook (2) een multi-level karakter. Dat wil zeggen: de Bachelor biedt kennis van en inzicht in verschillende niveaus van bestuur, te weten lokaal, provinciaal, nationaal en internationaal alsmede verschillende niveaus van handelen daarbinnen. Tot slot maakt de variatie en complexiteit van de sociale werkelijkheid een (3) multidisciplinaire benadering noodzakelijk. Dat wil zeggen: de bachelor biedt kennis van en inzicht in een brede waaier aan verschillende maar gerelateerde vakgebieden.
- Met de opleiding Bestuurskunde wordt de wisselwerking tussen wetenschappelijke kennis en de bestuurspraktijk gezocht. Dit houdt onder meer in dat studenten leren hoe belangrijke theoretische inzichten relevant zijn voor de dagelijkse praktijk van de publieke sector.

Artikel 2.2 **Afstudeerrichtingen**

De opleiding Bestuurskunde kent de volgende afstudeerrichtingen:

- Beleid, Bestuur en Organisatie (BBO)
- Economie, Bestuur en Management (EBM)

Artikel 2.3 **Eindkwalificaties**

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

a. kennis en inzicht

1 Basiskennis en -inzicht aangaande het functioneren van het openbaar bestuur en zijn omgeving, op zowel nationaal als internationaal niveau, waarbij er aandacht besteed wordt aan de rol van zowel publieke, semipublieke als private actoren.

2 Basiskennis en -inzicht aangaande methoden, technieken en grondslagen van sociaal-wetenschappelijk onderzoek.

3 Kennis en -inzicht op hoofdlijnen aangaande aanverwante academische disciplines waarvan inzichten noodzakelijk zijn voor het begrijpen van het functioneren van het openbaar bestuur.

BBO

4 BBO Basiskennis en -inzicht aangaande het functioneren van het openbaar bestuur en zijn omgeving in al zijn facetten.

5 BBO Kennis en inzicht op hoofdlijnen aangaande aanverwante academische disciplines waarvan inzichten noodzakelijk zijn voor een integratieve analyse van het functioneren van het openbaar bestuur in al zijn facetten.

EBM

4 EBM Basiskennis en -inzicht aangaande:

de concepten van micro- en macro-economie vraagstukken op het terrein van sociaal-economisch beleid financiering en financieel management van de collectieve sector de economische analyse van Europese integratie

5 EBM Kennis en-inzicht op hoofdlijnen aangaande de integratieve analyse van economisch-bestuurlijke vraagstukken vanuit de Bestuurskunde en Economie

b. toepassen kennis en inzicht

1 Op kritische en onafhankelijke wijze het functioneren van het openbaar bestuur te problematiseren, met als startpunt concrete maatschappelijke vraagstukken uit de politieke en/of bestuurlijke praktijk op verschillende bestuursniveaus.

2 Literatuur te verzamelen, organiseren en selecteren over deze vraagstukken waarbij de inzichten uit de kern en –hulpwetenschappen leidend zijn bij het onderscheiden van hoofd- en bijzaken en het formuleren van een onderzoeksvraag.

3 Data van beperkte complexiteit te verzamelen en analyseren met gebruikmaking van onderzoeksmethoden van kwalitatieve (documentanalyse, inhoudsanalyse, semigestructureerde interviews) en/of kwantitatieve (beschrijvende statistiek, regressieanalyse) aard.

4 De resultaten van empirisch onderzoek te vertalen naar concrete oplossingen voor de bestuurlijke praktijk.

c. oordeelsvorming

1 Onderzoeksresultaten van beperkte complexiteit kritisch en onafhankelijk te interpreteren.

2 Deze beargumenteerd te synthetiseren en te integreren tot heldere conclusies, zowel inhoudelijk als vanuit methodologisch perspectief, met als uiteindelijk doel het beantwoorden van de gestelde onderzoeksvraag.

3 Daarbij te reflecteren vanuit alternatieve en/of concurrerende theoretische en/of methodologische invalshoeken.

Bij deze reflectie ook normatieve en ethische overwegingen te betrekken.

d. communicatie

1 Schriftelijk verslag te leggen van onderzoeksresultaten en dit verslag te vereenvoudigen tot een stuk dat toegankelijk is voor een breder professioneel publiek dan wel een publiek van geïnteresseerde leken.

2 Onderzoeksresultaten audiovisueel te presenteren aan een breder professioneel publiek.

3 Effectief samen te werken.

e. leervaardigheden

1 Te werken onder tijdsdruk en daarbij het time-on-task principe in de planning te gebruiken.

2 Een master- of andere vervolgopleiding te beginnen.

3 Zelfstandig verder te leren, zowel qua inhoudelijke richting als qua planning en benodigde leervaardigheden.

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

De opleiding wordt voltijds verzorgd.

De nominale studieduur van de opleiding is 3 jaar.

Artikel 2.5 **Studielast**

De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten. De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten en is een integraal onderdeel van de opleiding.

Artikel 2.6 **Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling**

De opleiding vangt aan op 1 september. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de universitaire semesterindeling en omvat 42 onderwijsweken.

Artikel 2.7 **Minoren**

2.7.1 Onder bevoegdheid van de hieronder genoemde examencommissie(s) worden de volgende minoren aangeboden:

- Public Administration: Multi-Level Governance
- Bestuurskunde: Openbaar Bestuur, Beleid en Management

2.7.2 De beschrijving van de onderwijsenheden behorend tot de desbetreffende minor zijn opgenomen in de e-Studiegids. In de e-studiegids is voorts vastgelegd welke examencommissie bevoegd is voor de toetsing van de afzonderlijke onderwijsenheden van de minor.

2.7.3 De educatieve minoren behoren tot de verantwoordelijkheid van de examencommissie van het ICLON.

2.7.4 Bovenfacultaire onderwijsenheden in het kader van het Honours-onderwijs behoren tot de verantwoordelijkheid van de examencommissie van de Honours Academy.

Artikel 2.8 **Examens van de opleiding**

2.8.1 In de opleiding kunnen de volgende examens/kan het volgende examen worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen
- b. het bachelorexamen

Indien de opleiding een propedeutisch examen kent, dient dit examen met goed gevolg te zijn afgelegd alvorens het bachelorexamen afgelegd kan worden.

Artikel 2.9 **Voertaal**

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁵ zijn de voertalen binnen de opleiding *Nederlands en Engels*. De student wordt geacht de gebruikte voertalen binnen de opleiding voldoende te beheersen, conform de eisen geformuleerd in artikel 5.2.4. De faculteit publiceert in voorkomende gevallen voor Engelstalige opleidingen een Onderwijs- en Examenregeling in het Engels.

---

⁵ <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html>

Artikel 2.10 **Kwaliteit**

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO⁶ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Hoofdstuk 3 **Onderwijsprogramma**

Artikel 3.1 **Verplichte onderwijseenheden**

3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden met een totale studielast van 150 studiepunten. Onderdeel van de verplichte onderwijseenheden vormen de vooraf vastgestelde onderwijseenheden waaruit de student verplicht een keuze moet maken.

3.1.2 Naast de in 3.1.1 genoemde onderwijseenheden kiest de student onderwijseenheden met een totale studielast van 0 studiepunten uit de aangeboden onderwijseenheden binnen de eigen opleiding/het eigen vakgebied.

3.1.3 In de e-Studiegids wordt de feitelijke vormgeving nader omschreven, te weten de studielast, het niveau⁷, de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van het onderwijsprogramma.

3.1.4. Bij een groot verschil tussen het verwachte en het gerealiseerde studentenaantal in een onderwijseenheid, houdt het opleidingsbestuur zicht het recht voor de werk- en toetsvormen aan te passen.

Artikel 3.2 **Keuzevrijheid**

3.2.1 Naast de in 3.1.1 en 3.1.2 genoemde onderwijseenheden geeft de opleiding studenten een vrije keuzeruimte van 30 studiepunten. Aan het onderwijs voor deze onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat het propedeutisch examen dan wel de propedeutische fase met goed gevolg is afgelegd.

3.2.2 De keuze van de onderwijseenheden behoeft de goedkeuring van de examencommissie. Bij de beoordeling van de keuze van de student baseert de examencommissie zich uitsluitend op de samenhang en het niveau van het gekozen pakket. Deze goedkeuring is niet vereist voor erkende minorprogramma's met een omvang van 15 of 30 studiepunten van de Universiteit Leiden en voor de door de betrokken instellingen erkende minoren van de TU Delft en de Erasmus Universiteit Rotterdam.

3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de invulling van de keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel hoger onderwijs in aanmerking.

---

⁶ De Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie.

⁷ Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

3.2.4 Onderwijseenheden waaraan de student deelneemt in het kader van het Honours College kunnen niet gebruikt worden voor de vrije keuzeruimte.

3.2.5 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie. Bij het verlenen van de toestemming geeft deze examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren⁸. Indien nodig wijst het College van Bestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast.

3.2.6 In afwijking van het gestelde in 3.2.2 kunnen de volgende minoren van de Universiteit Leiden, van de TU Delft of van de Erasmus Universiteit Rotterdam niet worden gekozen omdat de inhoud geheel of gedeeltelijk overeenkomt met verplichte onderwijseenheden van de opleiding:

- Public Administration: Multi-Level Governance, Universiteit Leiden
- Bestuurskunde: Openbaar Bestuur, Beleid en Management, Universiteit Leiden
- Voor EBM-ers: Economie en Beleid, Universiteit Leiden
- Beleid en Management in de Publieke Sector Rotterdam, Erasmus Universiteit
- International and European Politics, Erasmus Universiteit

3.2.7 Aan deelname van minder dan 8 studenten aan een niet- verplichte onderwijseenheid (keuzevak) kan het opleidingsbestuur besluiten dit vak niet of op een andere wijze aan te bieden; studenten wordt dan een alternatief geboden.

Artikel 3.3 **Praktische oefeningen**

3.3.1 Bij elk van de in de e-Studiegids vermelde onderwijseenheden is aangegeven welke praktische oefeningen zij omvatten, welke de aard en de omvang is van de werkzaamheden van de student, alsmede of deelname aan die praktische oefeningen verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling van die verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

3.3.2 In de e-Studiegids staan omvang en studielast van de bachelor scriptie beschreven; daarbij zijn de normen vermeld waaraan deze moet voldoen.

Artikel 3.4 **Deelname aan onderwijseenheden**

3.4.1 Niet van toepassing

3.4.2 Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is bij tijdige inschrijving plaatsing bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding gegarandeerd. Aan bepaalde onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In de e-Studiegids is aangegeven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.

Artikel 3.5 **Verspreiding studiematerialen**

---

⁸ Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs').

3.5.1 Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de desbetreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

3.5.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examens

Artikel 4.1 Tentamengelegenheid

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden. Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing.

4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelname aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten.

4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deoltoetsen kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1., met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld om in de herkansing het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een toets die representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-Studiegids.

4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in de e-Studiegids de tentamendata opgenomen.

4.1.5 Toelating tot een tweede tentamengelegenheid is aan de volgende voorwaarde verbonden: bij de eerste verplichte tentamengelegenheid mag niet lager dan een 3.0 als resultaat behaald zijn. De examencommissie kan overige voorwaarden aan de toelating tot een tweede tentamengelegenheid verbinden; deze voorwaarden zijn gespecificeerd in de Regels en Richtlijnen van de examencommissie.

4.1.6 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een student op diens verzoek in afwijking van artikel 4.1.1, een extra tentamengelegenheid toestaan.

4.1.7 Indien het tentamen verbonden aan een onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd, en een student neemt daaraan zonder toestemming van de examencommissie opnieuw deel, dan wordt het resultaat van het laatst afgelegde tentamen niet beoordeeld.

Artikel 4.2 Verplichte volgorde

4.2.1 De verplichte volgorde van tentamens is vermeld in de e-Studiegids. Aan tentamens waarvoor een verplichte volgorde geldt, kan pas worden deelgenomen indien de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd.

4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student een andere volgorde bepalen.

Artikel 4.3 **Vorm van de tentamens**

4.3.1 In de e-Studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deelttoetsen, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel op een andere wijze wordt afgelegd.

4.3.2 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie vindt zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking⁹, deskundig advies in alvorens te beslissen.

4.3.3 In bijzondere gevallen kan de examencommissie op verzoek van de student, binnen de kaders van de Onderwijs- en Examenregeling, toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de e-Studiegids is vastgelegd.

4.3.4 De tentaminering vindt plaats in de voor deze opleiding in de Onderwijs- en Examenregeling vastgelegde voerta(a)l(en). De examencommissie kan toestaan dat, op verzoek van de student, de tentaminering plaatsvindt in een andere taal.

Artikel 4.4 **Mondelinge tentamens**

4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 4.5 **Regels en richtlijnen examencommissie**

4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in geval van fraude kan nemen.

4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examineratoren is gewaarborgd.

Artikel 4.6 **Oordeel**

4.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.

---

⁹ <http://media.leidenuniv.nl/legacy/protocol-studeren-met-een-functiebeperking-2012-versie-cvb-28-08-12.pdf>.

4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deelttoets is afgenomen stelt de examinator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deelttoets vast en maakt de administratie van de opleiding de uitslag bekend door verwerking van de gegevens in het universitaire studievoortgangssysteem. De student krijgt hierover een bericht uit het universitaire studievoortgangssysteem.

4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn van vijftien werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld via Blackboard en een persoonlijke mail op het u-mailadres van de student voordat deze termijn verlopen is. In dit bericht is opgenomen op welke (uiterste) datum het oordeel bekend gemaakt wordt.

4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal, tussen 1,0 tot 10,0, beide grenzen inbegrepen (afgerond op .0 of .5). De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5,0 en 6,0. Nadere bepaling ten aanzien van de uitdrukking van een oordeel is vastgelegd in de Regels en Richtlijnen.

4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6,0 of hoger is.

4.6.6 Indien deelname aan een praktische oefening voorwaarde is voor toelating tot het afleggen van een tentamen, dan kan de examencommissie besluiten dat het tentamen is afgelegd zodra met goed gevolg aan de praktische oefening is deelgenomen.

4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.

4.6.8 De examencommissie kan regels opstellen waaruit blijkt onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deelttoetsen elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

Artikel 4.7 **Geldigheidsduur tentamens**

4.7.1 Het faculteitsbestuur kan de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens beperken, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie die geldigheidsduur in een individueel geval te verlengen. De geldigheidsduur van een met goed gevolg afgelegd tentamen kan uitsluitend worden beperkt, indien de getentamineerde kennis of het getentamineerde inzicht aantoonbaar verouderd is, of indien de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.

4.7.2 De examencommissie kan voor tentamens waarvoor de geldigheidsduur beperkt is conform de in de Regels en richtlijnen opgenomen criteria, op verzoek van de student, de geldigheidsduur voor een door haar te bepalen periode verlengen.

4.7.3 De in de op grond van 4.7.1 beperkte geldigheidsduur gaat in op 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het cijfer is behaald of de vrijstelling is verleend.

Artikel 4.8 **Inzagerecht en nabespreking**

4.8.1 Binnen dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.

4.8.2 Binnen de in 4.8.1 genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

4.8.3 In de e-Studiegids wordt bekend gemaakt op welke wijze en op welk tijdstip de nabespreking van het tentamen plaatsvindt

4.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de inzage en de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvinden.

4.8.5 De inzage en nabespreking geschieden op een door de examinator te bepalen plaats en tijdstip.

4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de inzage en de nabespreking dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 **Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen**

4.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelname aan praktische oefeningen, indien de student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel
- met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.

4.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor betreft neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt, is gehoord.

Artikel 4.10 **Examen**

4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.

4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.

4.10.4 Overeenkomstig de regeling als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de desbetreffende opleiding van vier jaar niet wordt overschreden.

4.10.5 Dit verzoek moet worden ingediend binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.

4.10.6 De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

Artikel 4.11 **Graadverlening**

4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Bachelor verleend met de toevoeging of Science.

4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 **Judicia**

4.12.1 Aan de uitslag van een examen is een judicium verbonden.

4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde van de behaalde cijfers van alle tentamens die tot het examen behoren, met uitzondering van die tentamens waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd.

4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal studiepunten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde studiepunten.

4.12.4 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'cum laude' vermeld indien voor voltijdopleidingen voldaan is aan de volgende eisen:

voor het bachelor examen:

- het niet afgeronde gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 8,0 of hoger;
- voor de bachelorthesis is minimaal een 8,0 behaald;
- het bachelor examen is binnen vier studiejaar behaald;
- alle onderwijseenheden van de bachelor zijn met tenminste een 6,0 afgerond.

Indien van toepassing voor het propedeuse-examen :

- het niet afgeronde gewogen gemiddelde is van alle onderwijseenheden een 8,0 of hoger;
- het propedeuse-examen is binnen een jaar behaald.
- alle onderwijseenheden van de bachelor zijn met tenminste een 6,0 afgerond.

Voor deeltijdopleidingen stelt het faculteitsbestuur overeenkomstige eisen vast.

4.12.5 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'summa cum laude' vermeld indien voor voltijdopleidingen voldaan is aan de volgende eisen:

voor het bachelor examen:

- het niet afgeronde gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 9,0 of hoger;
- voor de bachelorthesis is minimaal een 9,0 behaald is;
- het bachelor examen is binnen drie studie jaren behaald.
- alle onderwijseenheden van de bachelor zijn met tenminste een 7,0 afgerond;
- geen van de onderdelen mag een herkansing betreffen.

Indien van toepassing voor het propedeuse-examen

- het niet afgeronde gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 9,0 of hoger;
- het propedeuse-examen is binnen een jaar behaald.
- alle onderwijseenheden van de bachelor zijn met tenminste een 7,0 afgerond;
- geen van de onderdelen mag een herkansing betreffen.

Voor deeltijdopleidingen stelt de examencommissie overeenkomstige eisen vast.

4.12.6 De examencommissie kan in andere, bijzondere gevallen een predicaat verlenen, mits het gewogen gemiddelde niet meer dan 0,5 punt afwijkt van het in het vierde dan wel vijfde lid bepaalde. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij/zij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.

4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt geen predicaat verleend.

Hoofdstuk 5 Toegang en toelating tot de opleiding 2018-2019

Artikel 5.1 Rechtstreekse toegang

5.1.1 Rechtstreekse toegang tot de opleiding hebben degenen die voldoen aan de voorwaarden genoemd in de artikelen 7.24 en 7.25 van de wet, met dien verstande dat voor het LUC en voor opleidingen met een numerus fixus de selectiecriteria – en procedure van kracht zijn zoals opgenomen in artikel 5.3.2 en 5.3.3.

5.1.2 De voorwaarden voor inschrijving voor de opleiding zijn vastgelegd in de regeling inschrijving van de Universiteit Leiden¹⁰.

5.1.3 Het College van Bestuur kan de inschrijving in bepaalde in de wet omschreven gevallen weigeren door gebruik te maken van zijn bevoegdheid krachtens de tweede en derde volzin van artikel 7.28, eerste lid, van de wet.

---

¹⁰ [De regeling voor inschrijving van de Universiteit Leiden.](#)

Artikel 5.2 **Toelating**

5.2.1 **Toelating met hbo-propedeuse**

De bezitter van een getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd propedeutisch examen aan een hogeschool die niet in het bezit is van een diploma als bedoeld in artikel 7.24, eerste lid, van de wet dan wel een op grond van het tweede lid bij ministeriële regeling als ten minste gelijkwaardig aangemerkt onderscheidenlijk naar het oordeel van het instellingsbestuur daaraan ten minste gelijkwaardig diploma: wordt toegelaten tot de propedeutische fase van de opleiding

5.2.2 **Gelijkwaardige vooropleiding**

Degene die niet in het bezit is van een VWO –diploma, behaald na 2007, maar niettemin krachtens de wet kan worden ingeschreven, kan een toets worden opgelegd in de vakken, genoemd in artikel 5.2.3.1 op het niveau van het VWO-eindexamen in het profiel dat directe toegang geeft.

5.2.3 **Nadere vooropleidingseisen en deficiënties**

5.2.3.1 Krachtens de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 3 april 2014, nr. 540459 inzake de toelating tot het hoger onderwijs¹¹ zijn de volgende nadere vooropleidingseisen van toepassing: VWO eindexamen.

Vak	Toets
Niet van toepassing	

5.2.3.2 De examencommissie bepaalt de wijze waarop de toetsen worden afgenomen.

Artikel 5.2.4 **Nederlandse taal en Engelse taal**

5.2.4.1 Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma kunnen voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het examen niveau TUL gevorderd de cursus Nederlands als tweede taal, georganiseerd door de Universiteit Leiden. Een diploma van de Internationale School dan wel vergelijkbare in Nederland verzorgde internationale opleidingen wordt beschouwd als een buiten Nederland afgegeven diploma.

5.2.4.2 De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 5.2.4.1 bedoelde examen.

Artikel 5.2.5 **Colloquium Doctum**

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het door de opleiding nader te bepalen niveau:

Vak	Niveau
Engels	Vwo staatsexamen Of IELTS 6.0 (academische modules)

---

¹¹ [Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 3 april 2014 inzake de toelating tot het hoger onderwijs.](#)

TOEFL (internet based, minimaal 79/80)

Wiskunde C	VWO staatsexamen
Nederlands	VWO staatsexamen
Geschiedenis	Mondeling

Voorafgaand aan de staatsexamens dient een gesprek met de studieadviseurs plaats te vinden over de geschiktheid en motivatie van de aanvrager.

Artikel 5.3 **Selectie voor de opleiding**

Niet van toepassing

Hoofdstuk 6 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1 **Studievoortgangadministratie**

6.1.1 Het faculteitsbestuur registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

6.1.2 De student kan op elk gewenst moment zijn studieresultaten inzien in het studievoortgangssysteem.

6.1.3 Met ingang van het tweede jaar van inschrijving vraagt de opleiding elke student jaarlijks een studieplan over te leggen waaruit blijkt welke tentamens hij voornemens is af te leggen en aan welke voor de opleiding relevante extracurriculaire activiteiten en door het College van Bestuur erkende nevenactiviteiten hij voornemens is deel te nemen.

Artikel 6.2 **Introductie en begeleiding**

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding en ten behoeve van de studievoortgang, zoals vastgelegd in de Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden.¹²

Artikel 6.3 **Studieadvies**

6.3.1 In zijn eerste jaar van inschrijving krijgt elke student schriftelijk advies over de voortzetting van zijn opleiding. De examencommissie is door het faculteitsbestuur gemandateerd tot het uitbrengen van het studieadvies. Voor informatie over de eisen, het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede voor de consequenties die daaraan worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar en naar 6.3.2.

6.3.2 *Niet van toepassing*

6.3.3 Een bindend negatief advies waaraan een afwijzing is verbonden geldt uitsluitend voor de opleiding en bijbehorende afstudeerrichtingen waarvoor de student ingeschreven staat. Het bindend

---

¹² [Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden](#)

studieadvies geldt tevens voor die bacheloropleiding waarmee de bacheloropleiding de propedeutische fase gemeen heeft.

6.3.4 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

Artikel 6.4 **Begeleiding van de scriptie**

6.4.1 De student maakt met de eerste beoordelaar een planning voor de bachelerscriptie zoals bedoeld in artikel 3.3.2. Deze planning is afgeleid van de omschrijving en planning die voor deze onderwijseenheid in de e-Studiegids is vastgelegd.

6.4.2 In de planning bedoeld in 6.4.1 is tevens de frequentie van de begeleiding en de wijze waarop de begeleiding wordt gegeven vastgelegd.

Artikel 6.5 **Topsport**

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

Artikel 6.6 **Handicap of chronische ziekte**

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen.¹³ Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen. De examencommissie neemt hierbij de individuele functiebeperking van de student in acht, maar houdt rekening de eindtermen van de opleiding en de proportionaliteit van de mogelijke maatregelen.

Artikel 6.7 **Buitenlands verblijf en stage**

Voor studenten die ten gevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt een regeling getroffen om de vertraging zoveel mogelijk te beperken.

Hoofdstuk 7 **Evaluatie van het onderwijs**

Artikel 7.1 **Evaluatie van het onderwijs**

Het onderwijs in de opleiding wordt als volgt geëvalueerd:

- per onderwijseenheid (cursusevaluaties);
- per jaar (programmaevaluatie);
- een evaluatie van het mentoraat (1 én 2);
- een evaluatie van het Bachelor project;
- de evaluaties worden verwerkt in longitudinale overzichten;
- de BOLC (Bachelor OpLeidingsCommissie) is bij de evaluatie van het onderwijs betrokken.

---

¹³ <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/studeren-met-een-functiebeperking.html>

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

Het faculteitsbestuur dan wel opleidingsbestuur draagt zorg voor bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de universitaire website.

Artikel 8.3 Geldigheidsduur

De Onderwijs- en examenregeling geldt voor de duur van één studiejaar.

Artikel 8.4 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2017.